

www.fairnade.org.uk; www.wikipedia.org; www.hihostes.com;
www.polo.co.uk

Анонції

Вікторія ОЛЕКСА

Впровадження курсів за вибором як елементу допрофільної підготовки з іноземної мови На прикладі розроблення програми елективного курсу «Країнознавство»

У статті обґрунтовано необхідність введення в загальноосвітній школі навчальних курсів за вибором і запропоновано власну розробку програми елективного курсу «Країнознавство».

Ключові слова: курси за вибором, країнознавство, допрофільна підготовка.

Викторія ОЛЕКСА

Внедрение курсов по выбору как элемента допрофильной подготовки по иностранному языку

На примере разработки программы элективного курса «Страноведение»

В статье обоснована необходимость введения в общеобразовательной школе учебных курсов по выбору и предлагается собственная разработка программы элективного курса «Страноведение».

Ключевые слова: курсы по выбору, страноведение, допрофильная подготовка.

Victoriya OLEKSA

Introduction of the elective courses as a part of pre-profile training in a foreign language On an example of development of the program of elective course «Country Study»

The article proves the necessity of introduction into secondary school educational elective courses and offers own development of the program of elective course «Country Study».

Keywords: elective courses, Country Study, pre-profile training.

Активний туризм як альтернатива беззмістовному дозвіллю підлітків

Світлана РЯБИХ,

вчитель географії, керівник туристсько-краєзнавчого гуртка «Краяни», інструктор дитячо-юнацького туризму, член Національної спілки краєзнавців України

На краєзнавство є різні погляди. Його розглядають або як наукову дисципліну, метод дослідження краю, або як дидактичний принцип, навчальний предмет, метод навчання і виховання тощо [3].

М.Костиця виокремив три основні функції краєзнавства:

1) педагогічну, яка визначає краєзнавство як метод, дидактичний принцип, за допомогою яких можна домогтися підвищення ефективності навчально-виховного процесу в освітніх закладах;

2) пропедевтичну – визначає краєзнавство як курс елементарної шкільної географії («Географія рідного краю»);

3) наукову – як складову географічної науки з усіма притаманними для неї методами дослідження [там само].

П.Тронько зазначав, що краєзнавство є насамперед сукупністю наукових дисциплін, різних за змістом і окремим за методами дослідження. Краєзнавство, на його думку, утворює собою могутній

науковий рух із популяризації знань про край, регіон. До того ж, краєзнавство є громадським рухом, основними завданнями якого є практичні дії зі збереження історико-культурної спадщини краю, відродження духовності, історичної пам'яті [5].

Основою для групування складових краєзнавства, за Я.Жупанським і В.Крулем, є територія, час і людина [2]. Тому вони пропонують загальне краєзнавство диференціювати на, відповідно, географічне, історичне і соціальне краєзнавство. Об'єднуючим тут є початковий елемент, тобто територія, а отже, географічне краєзнавство є стрижнем загального краєзнавства.

М.Баранський підкреслював, що центральною фігурою в організації краєзнавчої справи у школі є зазвичай учитель географії, бо він найбільше в цій роботі зацікавлений. Здобута ним географічна освіта, яка охоплює пізнання і природи, і населення, і господарства з позиції географії, забезпечує для вивчення краєзнавства найбільше передумов, оскільки саме вчитель географії навчає підмічати, виявляти, обґрунтовувати і пояснювати географічну специфіку, тобто місцеві особливості у природі, населенні, господарстві [1].

У шкільній туристсько-краєзнавчій діяльності виокремлюють стаціонарні й туристичні форми роботи:

- стаціонарні форми: фенологічні спостереження, зустрічі із відомими земляками, уявні

подорожі країною, краєзнавчі конкурси, виставки, вікторини, робота з краєзнавчою літературою та інші заходи, що проводяться на місці, в умовах навчального закладу;

- туристичні форми: прогулянки, екскурсії, одностоденні й багатоденні походи, подорожі, експедиції, туристські зльоти (шкільні, районні, міські).

Туристсько-краєзнавча діяльність гімназії характеризується різноманітністю її організаційних форм: клуб «Земля» → краєзнавча секція → туристсько-краєзнавчий гурток «Краяни».

З метою формування необхідних життєвих компетенцій, які Рада Європи визначила як основні в XXI ст., – полікультурних, мовленнєвих, інформаційних, політичних та соціальних – туристсько-краєзнавча робота в гімназії проводиться з використанням методу проектів. Німецький педагог А.Флітнер характеризує проектну діяльність як навчально-виховний процес, в якому обов'язково беруть участь розум, серце і руки («Lernen mit Kopf, Herz und Hand»), тобто осмислення самостійно здобутої інформації здійснюється через призму особистого

ставлення до неї та оцінювання результатів у кінцевому продукті [4].

Особливостями використання інноваційних технологій у туристсько-краєзнавчій діяльності є те, що:

- змінюється роль учителя як керівника навчально-виховного процесу (учень сам стає керівником краєзнавчого пошуку);

- перевага надається дослідницьким комунікативно-діалогічним та моделюючим формам роботи;
- основою краєзнавчої роботи є не засвоєння певної сукупності знань, а розвиток особистості та опанування продуктивних способів діяльності;

- максимально використовується особистий досвід учня, розвивається його творче мислення, зростає його внутрішня мотивація до отримання нових знань та навичок;

- зміст краєзнавчої роботи з теоретичної площини переходить у більш прикладну;

- домінує позитивний виклад матеріалу.

Вихованці туристсько-краєзнавчого гуртка «Краяни» працюють над проектом «Стежками рідної землі» (див. табл. 1).

Таблиця 1

Структура проекту «Стежками рідної землі»

Фаза	Стадія	Етап	Характеристика
Проектування	Концептуальна	Виявлення суперечностей	Виявлення недостатнього рівня обізнаності учнів з історією, культурою та природою України. Ресурси: природний, історико-культурний потенціал України, педагогічні кадри. Наслідки втручання: активізація пізнавальної активності учнівської молоді
		Формулювання проблеми	Визначення таких проблем, як: низька пізнавальна та фізична активність учнівської молоді; зміна суспільних пріоритетів: переорієнтація з духовності на прагматичність; вплив екологічних факторів на фізичний стан учнівської молоді; пасивна роль сім'ї у всебічному розвитку дитини
		Визначення проблематики	Визначення проблематики щодо належного оцінювання ролі активних форм туристсько-краєзнавчої роботи у формуванні сучасного світогляду, розвитку творчих здібностей і навичок самостійного наукового пізнання та самоосвіти, самореалізації особистості дитини
		Визначення мети проекту	Формулювання мети – набуття учнівською молоддю життєвих компетенцій
	Моделювання	Побудова моделі	Створення моделюючих творчих команд, кожна з яких розробила свій варіант моделі бажаного об'єкта відповідно до цілей
		Оптимізація моделі	Проведення аналізу варіантів моделей на предмет надійності, багатфункціональності, адаптивності, практичності тощо
		Відбір моделі	Формулювання остаточного варіанта моделі проекту з окремих компонентів кожного варіанта
	Конструювання	Декомпозиція	Розподілення учасників проекту на групи для реалізації моделі (визначення обсягу, часу, необхідного обладнання тощо)
		Агрегування	Узгодження оргкомітетом з учасниками проекту процедури його реалізації
		Дослідження умов	Аналіз кадрових, матеріально-технічних, нормативно-правових, методичних умов за кожною з визначених на попередньому етапі процедур реалізації проекту
		Побудова програм	Складання програми реалізації моделі у вигляді плану
	Техно-логічна	Технологічна підготовка	Технологічна підготовка процесу реалізації проекту (збір краєзнавчого, картографічного матеріалу тощо)
	Техно-логічна	Реалізація моделі	Поетапна робота над реалізацією проектного задуму відповідно до розробленої програми
Рефлексивна		Самооцінювання отриманих результатів, основним критерієм якого є досягнення мети проекту. Презентація результатів діяльності	

Мета проекту: формування у дітей сучасного світогляду, розвиток творчих здібностей і навичок самостійного наукового пізнання та самоосвіти, самореалізація особистості, духовне й фізичне вдосконалення, сприяння профілактиці антисоціальних явищ серед дітей засобами туризму та краєзнавства.

Завдання проекту:

- закріплення та поглиблення базових знань шкільної програми;
- розвиток практичних туристсько-краєзнавчих навичок;
- ознайомлення учнів з історичним минулим і сьогоденням, природою, історико-культурними та архітектурними пам'ятками рідного краю;
- пропаганда та залучення учнів до активної туристсько-краєзнавчої діяльності.

Актуальність проекту: активний туризм є сьогодні гідною альтернативою беззмистовному, примітивному «вуличному» дозвіллю підлітків, оскільки в сучасному розумінні туризм і краєзнавство гармонійно поєднують фізичний розвиток, оздоровлення, пізнання реалій сьогодення, формування важливих духовних якостей особистості.

Однією з форм реалізації проекту «Стежками рідної землі» є організація і проведення під час літніх канікул комплексних туристсько-краєзнавчих експедицій. Маршрути подорожей побудовані так, що кожного дня туристи-краєзнавці ознайомлюються з декількома краєзнавчими об'єктами. Сприятливе екологічне оточення районів експедицій та їх доступність (з погляду транспортного сполучення), а також широкі можливості для ускладнення і продовження експедицій роблять ці маршрути привабливими для походів у рамках програми літнього оздоровлення засобами туристсько-краєзнавчої роботи.

Серед завдань експедицій – збір матеріалів для розроблення та опису тематичних маршрутів, які у подальшому можна було б рекомендувати іншим туристам-краєзнавцям. Загалом уже є п'ять маршрутів Західною Україною, що розроблені, апробовані та описані гуртківцями туристсько-краєзнавчого гуртка «Краяни»:

1. 2007 р. Кременець – Почаїв – Підкамін'я – Гута Пеняцька – Підгірці – Олесько – Золочів.
2. 2008 р. Зарванця – Бучач – Русилівські водоспади – Язловець – Чортків – Нирків.
3. 2009 р. Сатанів – Сатанівська Слобідка – Сидорів – Гусятин – Скала-Подільська.
4. 2010 р. Золочів – Гологори – Межигір'я – Свірж – Звенигород – Старе Село – Львів.
5. 2011 р. Більче-Золоте – Торське – Нирків – Бережани – Жнибороди – Русилівські водоспади – Бучач – Підгайці – Литвинів – Вільховець – Рай – Бережани.

Матеріали, зібрані під час підготовки та проведення експедицій, лягли в основу науково-дослідних робіт. Усі роботи посіли призові місця на II (районному) етапі конкурсу-захисту науково-до-

слідних робіт учнів-членів МАН, а 2008 р. робота посіла третє місце на міському етапі конкурсу-захисту науково-дослідних робіт МАН.

Пізнати щось цікаве, нове, незнайоме, змінити буденне життя на захопливу пригоду – таку можливість дають подорожі. Романтику подорожей можна відчутти і не покидаючи рідну країну, адже в Україні є багато мальовничих, неповторних за красою й навіть екзотичних місць, які збагачують нас незабутніми враженнями і новими знаннями.

Література

1. Баранський Н.Н. Методика преподавания экономической географии / Н.Н. Баранский. – М.: Учпедгиз, 1960. – С. 14.
2. Жупанський Я.І. Роль і місце географічного краєзнавства у структурі національного краєзнавства / Я.І. Жупанський, В.П. Круль // Географічне краєзнавство: сучасний стан і перспективи. – Житомир: Льонок, 1992. – С. 3–4.
3. Костриця М.Ю. Наукове географічне краєзнавство: до питання про предмет і об'єкт вивчення / М.Ю. Костриця // Укр. геогр. журн. – 1998. – № 4. – С. 37–39.
4. Набуття життєвих компетенцій у туристсько-краєзнавчій діяльності методом проектів. – К.: МЦДЮТ, 2008. – 36 с.
5. Тронько П.Т. Українське краєзнавство в XX столітті (до 75-річчя Всеукраїнської спілки краєзнавців) / П.Т. Тронько. – К., 2002. – 85 с. – С. 10–13.

Анотації

Світлана РЯБИХ

Активний туризм як альтернатива беззмистовному дозвіллю підлітків

У статті висвітлено досвід організації туристсько-краєзнавчої діяльності у гімназії. Розглянуто мету, завдання, структуру проекту «Стежками рідної землі», над яким працює гурток «Краяни».

Ключові слова: туристсько-краєзнавча робота, метод проектів, дозвілля підлітків.

Светлана РЯБИХ

Активный туризм как альтернатива бессодержательному досугу подростков

В статье освещается опыт организации туристско-краеведческой деятельности в гимназии. Рассмотрены цель, задачи и структура проекта «Тропинками родной земли», над которым работает кружок «Краяны».

Ключевые слова: туристско-краеведческая работа, метод проектов, досуг подростков.

Svitlana RYABYH

Active tourism as an alternative to empty leisure of teens

The article highlights the experience of organizing of tourist and local lore activities in the gymnasium. Considered the goal, objectives and structure of the project «On footpaths of the native land», is working on that group «Krayany».

Keywords: tourist and local lore work, method of the projects, leisure of teens.